

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационния труд на

Янка Ангелова Кокотанекова

на тема: *“Изследване на отношенията между благодарност, прошка и психично благополучие“*

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,

по професионално направление 3.2. Психология,

Докторска програма *„Педагогическа и възрастова психология“*

към Катедра „Психология“

на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“,

с научен ръководител: проф. д.н. Румен Иванов Стаматов

Изготвил становището: проф. д-р Севджихан Ахмедова Еюбова

от Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“

(професионално направление 3.2. Психология / Психология на

развитието в детска и юношеска възраст)

Основание за представяне на становището: участие в състав на Научно жури за придобиване на научна степен „доктор“ съгласно Заповед № 73 от 10.02.2026 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“.

I.АКТУАЛНОСТ

Дисертационният труд на Янка Ангелова Кокотанекова е посветен на изследването на отношенията между благодарността, прошката и психичното благополучие – тема с висока научна и практическа значимост в контекста на съвременната позитивна психология.

Актуалността на изследването се обуславя от нарастващия интерес към факторите, подпомагащи психичното здраве и оптималното функциониране на личността, както и от необходимостта от задълбочено изследване на взаимовръзките между позитивните личностни ресурси. Особено ценен е акцентът върху благодарността и прошката като

психологически механизми, свързани с подобряване на благополучието и качеството на междуличностните отношения.

Темата е значима и в приложен аспект, тъй като резултатите от подобни изследвания могат да бъдат използвани в психологическата практика, образованието и програми, насочени към повишаване на психичното благополучие.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е в общ обем от 162 страници, включително приложенията и списъка с използвана литература. Същинската част на изложението е 120 страници, разположена в класическа структура от увод, три глави, заключение и приноси. В списък с литература са посочени 194 източника, от които 25 на кирилица и 169 на латиница.

Докторантката е формулирала като обект на изследването ученици на възраст 11–14 години, а предмет на изследването – взаимовръзките между благодарността, прошката и удовлетвореността от живота в ранна юношеска възраст.

Първата глава - представя теоретичен анализ на основните конструкти – психично благополучие, благодарност и прошка, като са разгледани различни теоретични подходи и емпирични изследвания.

Втората глава е посветена на методологията на изследването, включително формулиране на цели, задачи и хипотези, описание на извадката и използваните инструменти (включително утвърдени скали като SWLS, GRAT – Short Form, Rye Forgiveness Scale и Transgression-Related Interpersonal Motivations Scale-12-Item Form).

Третата глава представя резултатите от емпиричното изследване, включително описателни статистики, анализ на различия (възрастови и полови), корелационни и регресионни анализи, както и дискусия на резултатите.

Трудът демонстрира познаване на съвременни статистически методи (включително факторен, регресионен и медиаторен анализ) и стремеж към емпирична проверка на поставените хипотези.

III. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

В дисертационния труд могат да бъдат открити следните приноси:

Научни приноси:

- Систематизиран и обобщен е теоретичният корпус от знания, свързан с благодарността, прошката и психичното благополучие;
- Емпирично са изследвани взаимовръзките между тези конструкти, като са установени статистически значими зависимости;
- Анализирани са възрастови и полови различия в проявите на изследваните психологически характеристики;

Научно-приложни приноси:

- Приложени са утвърдени психологически инструменти в български контекст;
- Направен е опит за извеждане на норми (перцентилни стойности), които имат потенциално практическо приложение;
- Резултатите могат да бъдат използвани при разработване на програми за психологическа подкрепа и интервенции, насочени към повишаване на благополучието.

IV. КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Наред с положителните страни на труда, могат да бъдат направени и следните бележки:

- Посоченият брой на използваните литературни източници (194) следва да бъде интерпретиран с известна условност, тъй като в списъка се наблюдават дублиращи се записи (напр. №118 и №119; №123 и №124), както и вариации в изписването на едни и същи публикации. Това поставя въпроса за реалния брой уникални източници и е необходимо прецизиране и редакция на библиографския списък.
- В Приложение № 5 се наблюдава представяне на статистически резултати чрез директно възпроизвеждане на данни от статистически софтуер. Препоръчително е тези данни да бъдат трансформирани в ясно структурирани таблици и съпроводени с кратко аналитично описание.

Направените критични бележки не намаляват научната стойност на дисертационния труд. Изследването е добре структурирано, разглежда актуална проблематика и демонстрира умения за прилагане на съвременни изследователски методи. Докторантката има и публикации по темата, което допълнително потвърждава научната ангажираност и последователност в разработването на изследователската проблематика.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд, авторефератът, свързаните с темата 3 научни публикации, анализът на значимостта и съдържащите се научно-приложни приноси ми дават основание да предложа на членовете на Уважаемото научно жури, на **Янка Ангелова Кокотанекова** да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.2. „Психология”, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

04.04.2026 г.

Гр. Шумен

Изготвил становището:

проф. д-р Севджихан Еюбова

